

نشست علمی تخصصی هنر، معماری و شهرسازی عصر پنجشنبه‌ها

محل برگزاری: سالن اجتماعات مهندسين مشاور هرم پی

زمان: پنجشنبه ۳ آبان سال ۱۳۹۷

عنوان: پترا - طراحی منظر در محوطه‌های تاریخی

سخنرانان و اعضای پتل: مهندس داوود خطیبی تبار و دکتر پرستو عشرتی

چکیده‌ای از سخنرانی‌ها:

سخنران اول: داوود خطیبی تبار

اولین بار پترا توسط فردی آلمانی پیش از جنگ جهانی شناخته شد آشنایی وی با این شهر از طریق کتاب‌های دینی بوده است که اقوام این شهر را به دلیل اینکه به عنوان نفرین شده‌های الهی می‌دانستند از مردم‌ها به دور بودند و آن شخص آلمانی به دلیل مهجوریت‌های ذکر شده اهالی آن به سختی پیدا می‌کند. پترا شهری برای ناپیدا هاست اگرچه بعد از کشف این محدوده شهری اطراف آن با همین نام پترا بنیان گذاشته شد که بیشتر در راستای پاسخ به نیازهای گردشگری در منطقه است. این شهر تاریخی در ۲۶۲ کیلومتری جنوب شهر امان است که در گذشته پایتخت حکومت باستانی نبطی‌ها بوده است. این شهر در سده ۴ پیش از میلاد و در زمان تمدن نبطی‌ها ساخته شده بود. طبق روایاتی این شهر توسط جن‌ها تسخیر شده است. نبطیان از عرب‌های شمال جزیره به شمار می‌آمده‌اند و شاید نزدیک‌ترین دولت‌های کهن به عرب حجاز نیز بوده‌اند. پترا در غرب راه اصلی بین این شهر و بندر عقبه واقع شده است. این شهر تاریخی به عنوان یکی از عجایب هفتگانه جدید شناخته شد. شهری است کامل که همه آن در کوه و در تخته سنگ‌هایی به رنگ گل سرخ یا رنگ صورتی تراشیده شده‌است. از اینجاست که نام این شهر زیبا پترا نهاده شده است. کلمه پترا به زبان یونانی به معنی صخره است و چون این شهر باستانی تماماً در سنگ صخره کنده شده آنرا پترا نامیده‌اند. همچنین این شهر تاریخی و زیبا را به خاطر گل سرخ‌گون بودنش به نام المدینة الوردیة نیز نامیده می‌شده. در سال ۱۹۷۸ میلادی کتابی در این مورد نوشته شده‌است که از تاریخ بنای این شهر باستانی سخن می‌گوید، مؤلف نام کتاب را الأسرار المدینة الوردیة نامگذاری نموده است. نام قدیم این شهر سلع بود، یعنی صخره.

مساحت این شهر باستانی ۲۶۴ کیلومتر مربع است. حدود کشور نبطی‌ها از ساحل شهر عسقلان در غرب فلسطین و در امتداد صحرای شام در سمت مشرق ادامه می‌یافت. شهر پترا حلقه اتصال بین تمدن سرزمین میان رودان یا بین‌النهرین و سرزمین شام و شبه جزیره عربستان و مصر بوده. این شهر که پایتخت نبطی‌ها بود توانسته کنترل و زمام راه‌های تجارتی مناطق اطراف را به دست گیرد، کاروان‌های تجارتی از جنوب شبه‌جزیره عربستان و غزه و عسقلان و صور و دمشق از راه پترا پایتخت کشور نبطی‌ها می‌گذشته‌اند و این شهر از رونق خاصی برخوردار بود. حکومت نبطی‌ها و خرابی پایتخت شهر پترا به دست رومیان در سال ۱۰۵ میلادی بوده، لشکریان رومی در سال ۱۰۵ میلادی سرزمین نبطی‌ها را محاصره می‌کنند و آب را به روی ساکنان شهر می‌بندند و سرانجام بعد از مدتی آن شهر را اشغال می‌کنند و به حکومت نبطی‌ها خاتمه می‌دهند. بیرون آمدن از دست رومیان در سال ۶۳۶ میلادی عرب‌ها توانستند شهر پترا را از نفوذ رومی‌ها برهانند. ساکنان پترا پس از آن به کشاورزی اشتغال ورزیدند. اما زلزله‌ای به این شهر وارد آمد، ساکنان پترا را وادار کرد تا به مناطق اطراف کوچ کنند. امروزه آثار این شهر باستانی پرشکوه در میان کوه به عنوان یادگاری از دوران نبطی‌ها به جا مانده که از مراکز مهم گردشگری کشور اردن به شمار می‌آید. ساختار اصلی شهر به صورت دست‌کند هست که پس از ورود رومیان بخشی که توسط آجر ساخته شده‌اند به آن اضافه می‌شود. پترا درواقع شهری دست‌کند هست که کمتر نظیرش دیده شده است شاید در این میان یاد آور از روستای میمند کنیم که به صورت دست‌کند است اما این دو به کل با هم متفاوت هستند زیر شهرسازی در پی تمدن می‌آید و با ساختن جایی برای پناه گرفتن متفاوت است شهر پترا دارای تمام عناصر تشکیل دهنده یک شهر هست با این تفاوت که به صورت دست‌کند در بین صخره‌ها و کوه‌ها ساخته شده است.

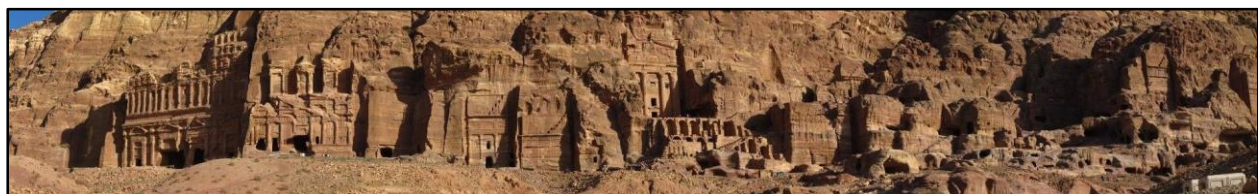

شهر پترا حلقه اتصال بین تمدن سرزمین میان رودان یا بین‌النهرین و سرزمین شام و شبه‌جزیره عربستان و مصر بوده است. این شهر که پایتخت کشور نبطی‌ها بود توانسته بود از طرفی با سیر در منطقه متوجه می‌شویم که خط ترکان نیز به این منطقه می‌رسد که جزو اهالی منطقه بودند. کنترل و زمام راه‌های تجارتی مناطق اطراف خود به دست گیرد، کاروان‌های تجارتی از جنوب شبه‌جزیره عربستان و غزه و عسقلان و صور و دمشق از راه پترا پایتخت کشور نبطی‌ها می‌گذشته‌اند و این شهر از رونق خاصی برخوردار بوده‌اند. در حال حاضر علت اصلی پدید آمدن این شهر به صورت دقیق مشخص نیست که به خاطر فرار از لعنت و نفرین پیامبران تشکیل شده است و یا به دلیل فرار از تغییرات اقلیمی مردم به این منطقه پناهنده شده‌اند.

جهانگردانی که به اردن سفر می‌کنند، پس از دیدار از شهر پترا و آثار باستانی جرش قلعه‌های عجلوان و ام‌قیس، آمفی تئاتر رومانی فیلادلفیا، غار اصحاب کهف و دریاچه بحر المیت در سواحل زیبای عقبه با اقامت در هتل‌ها و رستوران‌های مجهز در سواحل زیبای عقبه به تفریح و استراحت می‌پردازند. هزاران توریست از کشور کوچکی مانند اردن دیدار می‌کنند.

معروف‌ترین اثر باستانی اردن محلی است به نام پترا که یک جهانگرد سوئیسی به نام جان ژان لودریک در ۲۲۶ کیلومتری جنوب شهر امان مرکز اردن، آن را کشف کرد. پس از آن، این کشف باعث رونق پترا شد و در دوره معاصر جهانگردان بی‌شماری در هتل‌های مجهزی که از سوی وزارت توریسم احداث شده بود، اقامت کردند، بخش خصوصی نیز با کوشش فراوان به ارائه خدمات گردشگری پرداخت. پترا دره‌ها و گذرگاه‌های به عمق ۲۰۰ متر و طول یک کیلومتر به نام ضمیق یا تنگه، دارد. دانشمندان دره‌های عمیق باقیمانده، را از زمین لرزه‌های دوران پیش از تاریخ دانسته‌اند. در دو طرف تنگه پترا کتیبه‌های باستانی حکاکی شده و صدها ساختمان، آرامگاه، سالن و تالارهای تدفین مردگان، معابد، پرستش گاه‌ها و تخته سنگ‌های کنده کاری شده از دوران‌های گذشته وجود دارد. هنگام طلوع و غروب آفتاب، سنگ‌های قرمز شهر پترا با تغییر رنگ مناظر زیبایی را به وجود می‌آورند. آمفی تئاتری با ضریحی به سبک رومی و با گنجایش سه هزار نفر در بخش دیگر شهر واقع است. جهانگردان برای دیدن این منطقه به اردن می‌روند، منطقه‌ای که داری آب و هوای معتدل، چشم اندازهای طبیعی، آثار تاریخی ارزشمند و سواحل زیبایی عقبه، در کنار دریای سرخ، بحرالْمیت، شن‌های سرخ و روان صحرا و صخره‌های سر به فلک کشیده می‌باشد.

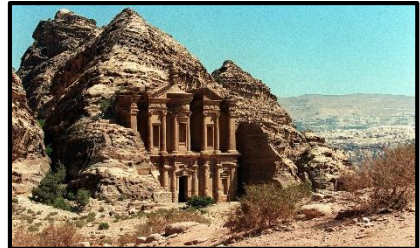
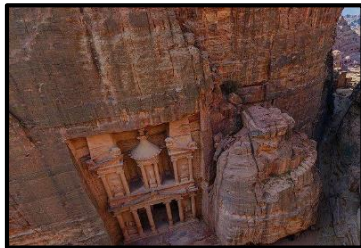
شهر باستانی پترا دیرینه‌ای بسیار قدیمی دارد. در سال ۱۰۶ بعد از میلاد این شهر وارد مرحله‌ای جدید از تاریخ شده است و کورنلیوس پالما فرماندار سوریه به شهر پترا پایتخت ناباتایی یورش برده و آنجا را به سرزمین‌های تحت سلطه روم ضمیمه کرد و این سرزمین را ایالت عربی روم نامید. اکنون این شهر را شهر سنگی گمشده نام نهاده‌اند. در واقع سازندگان و ساکنان اولیه این شهر مشخص نیستند، اما عده‌ای معتقدند موجودات فضایی و فرا زمینی این شهر سنگی و صخره‌ای را ساخته‌اند، زیرا در توان بشر اولیه و بدون امکانات نیست که چنین شهری را بنا و طراحی کرده باشد، در زمان‌های قدیم روایت است که جن‌ها به انسان‌ها در بالا بردن این بنا کمک کرده‌اند، اما عده‌ای دیگر می‌گویند اگر این فرضیه درست باشد، پس فراعنه هم با کمک اجنه و موجودات فضایی اهرام خود را بنا نموده‌اند.

شهر تمام سنگی، از سنگ‌های شنی و صخره‌های صحرایی تراشیده شده منحصر به فرد تشکیل شده و یکی از جالب‌ترین معماری‌های قرن

اول میلادی محسوب می‌شود. در آن دوران این شهر به خاطر واقع شدن در جاده ابریشم از اهمیت خاصی برخوردار بوده است و اهمیت آن در واقع به خاطر ارتباط کشورهای آسیای مانند، چین و هند به کشورهای چون یونان، سوریه و مصر بوده است. البته تاریخچه این شهر به قبل از میلاد می‌رسد. پترا تاریخ با شکوه تبدیل شدن، قوم بیابان گرد نبطی‌ها به شهرنشینان بود، که شهر خود را در درون صخره‌ها ایجاد کرده و یکی از بزرگ‌ترین جامعه‌های شهری دوران باستانی را به وجود آوردند. در شن‌زارهای جنوب اردن، شهر اردن یک مرکز مهم بازرگانی در نیمه راه، میان دریای سرخ و بحرالمت محسوب می‌شود. اکنون باستان شناسان با تحقیق و بررسی توانسته‌اند که از این شهر سنگی انواع و اقسام وسایل زندگی و مجسمه‌های مربوط به دوران قبل و بعد از میلاد را بیابند.

شهر باستانی پترا برای بناهای باشکوهش که در دل صخره‌ها تراشیده شده‌اند، شهرت بسیار دارد. به گفته باستان شناسان این سر در جریان یک زلزله در قرن چهارم قبل از میلاد از پیکر اصلی مجسمه جدا شده است. قصرالبنت در شهر پترا از مکان‌هایی است که به عقیده محلی‌ها، ساخته دست بشر نیست، بلکه موجودات فرا زمینی در ساخت این قصر سنگی دست داشته‌اند و حتی بسیار معتقدند سالیان سال افراد فرازمینی در این قصر زندگی می‌کردند و بدون جا گذاشتن اثری از خود آنجا را ترک کرده و از زمین رفته‌اند. در آنجا زمانی که با محلی‌ها به صحبت می‌نشینی، همه‌شان از اجنه‌ها صحبت می‌کردند. همچنین شایعه وجود اجنه در پترا شهری که به شهر اجنه نام‌گذاری شده، باعث گردیده است که توریست‌ها به صورت دسته‌جمعی به دیدن آن منطقه بروند، حتی محلی‌ها هم برای ورود به منطقه سنگی پترا می‌ترسند، از این رو به صورت دسته جمعی از شهر دیدن می‌کنند. باستان شناسانی که به این منطقه برای کاوش و تحقیق رفته‌اند، سر و صداهای عجیب در این منطقه را تأیید کرده‌اند.

جاده‌ای که به منطقه پترا ختم می‌شود از میان یک بیابان خشک و بی‌آب و علف می‌گذرد. این بیابان در روزگار باستان پوششی از درختان بلوط داشته و سرتاسر آن جنگل بلوط بوده. راه دسترسی به پترا یک دره سنگی عمیق است، دره‌ای تنگ و باریک که پهنای آن در بیشتر نقاط از ۳ متر تجاوز نمی‌کند! دره‌ای بس کم نور و هراس‌انگیز با پیچ‌های ناگهانی و تند با گذشتن از پیچ و خم‌های این گذرگاه سر به فلک کشیده که خود از عجایب طبیعت می‌باشد به ناگاه نمایی از یک کوهستان خاموش در برابر دیدگان ظاهر می‌شود از شیب کوهستان که سرازیر شویم خود را محوطه‌ای شبیه به کره ماه می‌بینیم. برهوت با شکوه با گستره‌ای پهناور و پر از برآمدگی‌ها و برجستگی‌ها و ماسه و سنگ‌های زرد و کمرنگ. همچنان که پیش می‌رویم سنگ‌های زرد و سفید به تدریج جای خود را به ماسه سنگ‌های سرخ رنگ می‌دهند. سرانجام به فرو رفتگی عظیمی می‌رسیم که پیرامون آن را کوه‌های سنگی و صخره‌های بزرگ احاطه کرده‌اند. به هر سو که بنگریم منظره‌ای از سنگ‌های شیار خورده و حفره‌های کوچک و بزرگ در دل صخره‌ها می‌بینیم. اما شگفت آورتر از همه قصرها و معبد‌های با شکوهی است که معماران باستانی بر سطح صخره‌ها و در دل کوه‌ها پدید آورده‌اند اینجا پترا است نامی از کلمه یونانی پترس به معنی سنگ برگرفته شده. روزی پترا محل سکونت و مرکز تمدن مردمی بود که برای خود در میان صخره‌های کوهستان یک غار شهر عجیب و شکوهمند ساخته و نوعی غارنشینی شهری پیشه کرده بودند. خانه‌های این شهر سنگی را معمارها و سنگ‌تراش‌های دوره باستان در دل سنگ‌های صورتی رنگ به قدری استادانه آورده بودند که حتی امروزه پس از سپری شدن بیش از ۲۰۰۰ سال از ساخته شدن آنها همچنان چشم‌اندازی با شکوه و خیره کننده دارند. بی‌شک منظره‌ای گیراتر از پترا نیست هر یک از اطاق‌ها و سرستون‌ها در ترکیب رنگ‌های قرمز و سیاه و سفید و زرد یک اثر هنر کامل است. با دست هنرمند بشر و توسط معمارهای باستانی که حجار هم بوده و ابزارهای بسیار ساده داشتند ساخته شده.

این شهر در میان بیابان اردن گم شده، یک مکتشف سوئسی که تصمیم گرفته بود آنرا پیدا کند، از جاده‌ای باریک، از میان کوه‌های سنگی کویر سفر کرد. وقتی برای اولین بار به پترا رسید و این منظره را در قرن نوزدهم مشاهده کرد! معبد پترا یک پرستشگاه به سبک یونانی با ارتفاع ۴۲ متر است که آنرا گنجینه نیز می‌نامند. شهر امان پایتخت اردن قرار گرفته و یونانیان آنرا پترا نامیده‌اند یعنی سنگ، ترجمه آن سلع است و ترجمه عربی آن رقیم. اهالی این شهر به قوم نبط مشهورند. برخی مورخان قوم نبط را همان اصحاب کهف می‌دانند. در دو طرف تنگه پترا کتیبه‌های باستانی حکاکی شده و صدها ساختمان، آرامگاه، سالن و تالارهای تدفین مردگان، معابد و پرستش‌گاه و

تخته سنگ‌های کنده‌کاری شده از دوران‌های گذشته وجود دارد. پترا حدود قرن ششم قبل از میلاد مسیح در زمان امپراطوری ایران به وسیله قومی به نام نبطی‌ها ساخته شده است.

پترا برای آخرین صحنه فیلم ایندیانا جونز و آخرین جنگ صلیبی مورد استفاده قرار گرفته است. رنگ‌های روی سنگ‌ها طبیعی هستند، ترکیبات زمین شناسی شن و ماسه این رنگ‌های زیبا و طبیعی را بوجود آورده‌اند. نبطی‌ها در پترا یک سیستم آبرسانی مجهز و پیشرفته ساخته‌اند. بعد از ورود رومیان در این منطقه مدل‌های برای آبیاری و حفظ و نگه داشتن آب در پشت سدها در نظر گرفته و ساخته شد که در حال حاضر در این شهر جویبار هایش باقی مانده است.

در متون آمده است که این شهر بسیار پر رونق و پر آب بوده است و تنها با یک بار برداشت از زمین کل سال متعماً بوده اند.

آمفی تئاتر بزرگ شهر مثل سایر بناهای شهر به صورت یک تکه در دل کوه به شیوه یونانی، رومی تراشیده شده و ظرفیت چهار هزار نفر را دارد.

سخنران دوم: دکتر پرستو عشرتی

کشور اردان به دلایل سیاسی کمتر در برنامه گردشگری ایرانیان قرار می‌گیرد. در مهمترین عکس‌های پترا اولین تصویر، تصویری است که از شکاف کوه به سمت خزانه شهر باز می‌شد است که بسیار بهت‌انگیز است.

شکل‌گیری ایده‌ی این ارائه از ارائه پیشین خانم دکتر عشرتی در ۳ اسفند ۱۳۹۶ گرفته می‌شود که در اسلایدی به تعریف از منظرهای فرهنگی پرداختند در آنجا موردی به عنوان منظر فرهنگی فسیل شده طبق نام‌گذاری یونسکو آورده شد که به معنایی جایی است که زندگی در آن جریان ندارد و در گذشته حاصل تامل انسان با خرد اکوسیستم بوده است. پترا در سال ۲۰۰۷ به عنوان یکی از عجیب‌ترین عجایب هفت‌گانه جدید دنیا شناخته شده است. کل این صخره‌ها صخره‌های ماسه‌ای هستند که در معرض بادهای شدید و شن‌بادهایی قرار دارند که مردم بومی به کمک کانال‌های آب و روش‌هایی که برای طراحی آب چک‌ها داشتند روشی را ابداع کرده بودند که چگونه از بادها و باران‌های موسمی بسیار شدید استفاده و آب را ذخیره و هدایت کنند به این دره و شهرشان را سرشار از باغ‌ها کنند این شهر معروف بوده است به شهر کانال‌ها، باغ‌ها و چشمه‌ها تصویر فعلی بسیار دور از تصویر گذشته این شهر است. اما در حال حاضر در بخش‌هایی از شبه جزیره که دره‌های آن به سمت گردشگران باز نیست در حال بازسازی سیستم‌های بومی برای جمع‌آوری آب هستند.

گردشگری امروزه یکی از مهم‌ترین مسائل دنیا است که چطور گردشگر به مناطق بیاید و در عین حال به زندگی مردم بومی منطقه و ساختارها اجتماعی آن لطمه وارد نشود و در این زمینه مدیریت گردشگری بسیار مهم است خصوصاً در زمینه مکان‌هایی که ثبت جهانی شده‌اند. در این زمینه لازم است که بدانیم گردشگری وقتی وارد سایت تاریخی می‌شود چه چیزهایی را از آن یاد می‌گیرد و چه چیزهایی در طولانی مدت در خاطره نگه می‌دارد. در این زمینه منشور ایکاموس در سال ۲۰۰۷ هست که در مورد تفسیر و ارائه میراث صحبت می‌کند، تفسیر به طیف گسترده‌ای از فعالیت‌های بالقوه اشاره دارد که به منظور ارتقای آگاهی عمومی و ادراک میراث فرهنگی انجام می‌گیرند. این فعالیت‌ها می‌توانند شامل انتشارات چاپی و الکترونیکی، سخنرانی‌های عمومی، برنامه‌های آموزشی، فعالیت‌های اجتماعی و تحقیق، آموزش و ارزیابی مستمر فرایند تفسیر باشد و مورد دوم همان ارائه بطور خاص به ارتباط برنامه‌ریزی شده‌ی محتوای قابل تأویل از طریق ساماندهی اطلاعات، دسترسی فیزیکی و زیرساخت‌های تأویلی در یک سایت میراث فرهنگی اشاره دارد. پرزنتیشن از طریق انواع تجهیزات فنی مانند پنل‌های اطلاعاتی، نمایشگاه‌های موزه مانند، توره‌های پیاده‌روی رسمی، سخنرانی‌ها و توره‌های هدف‌دار و برنامه‌ها و وب‌سایت‌های کاربردی تحقق می‌یابد. زیرساخت‌های تفسیری به تأسیسات و امکانات فیزیکی و نواحی مرتبط با یک مکان میراث فرهنگی اشاره دارد که ممکن است بطور خاص به منظور تفسیر و ارائه مفاهیم مختلف از طریق فن‌آوری‌های جدید و موجود بکار گرفته شوند. مفسران سایت، به کارکنان و یا داوطلبان حاضر در یک مکان میراث فرهنگی اطلاق می‌شود که بطور دائم یا موقت درگیر ارتباطات عمومی مبتنی بر اطلاعات مربوط به بها و اهمیت سایت هستند. سایت میراث فرهنگی به یک مکان، محل، چشم‌انداز طبیعی، محل اسکان، مجموعه معماری، سایت باستان‌شناسی و یا ساختار ایستا اشاره دارد که به لحاظ قانونی به عنوان یک مکان فرهنگی تاریخی حفاظت‌شده به رسمیت شناخته شده است. جذب مخاطب در مجموعه‌های بزرگ نظیر پترا بسیار مهم است که ضمن حفظ اصالت اثر، حفظ میراث، رعایت محورهای پایداری و... گردشگر طالب یادگیری باشد و در چنین مجموعه‌های دچار خستگی نشود. در این منشور آمده است که برای ارائه لازم است هم از منابع مکتوب استفاده شود و هم از سنت‌های شفاهی استفاده شود. لازم است گردشگران اطلاعات نادرست را جذب نکند. لازم است اهمیت سایت در تمام زمینه‌های سیاسی، فرهنگی، هنری، اقتصادی و اجتماعی در ادوار مختلف شناخته شود و به گردشگر ارائه شود. خود مجموعه نباید یک قسمت ایزوله در نظر گرفته شود و باید به بستر شکل‌گیری آن نیز توجه شود و همچنین حفاظت فقط محدود به خود بنا نباشد و به ابعاد کلی در بسترش توجه شود. در میراث فرهنگی ما در بهترین شرایط به ارائه آمار و ارقام پرداخته می‌شود و به باری که

به بازدید کننده پس از بازدید اضافه می شود هیچ توجهی نمی شود. برای برنامه ریزی در حفاظت از یک اثر باید از افراد متخصص در رشته های مختلف و مرتبط مثل معمار، شهرساز، اقتصاددان، فیلسوف، طراح صنعتی بسیاری از هنرمندان در شاخه های مختلف و هر چیزی که بتوان به تفسیر میراث و ارائه کمک کند، استفاده شود.

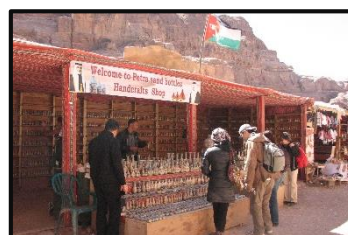
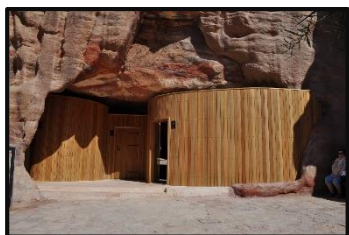

در این زمینه لازم است مسیر رسیدن به سایت مسیر در عین حال مدرن تری باشد که به زمینه های بومی نیز توجه خواص شود. در سایت پترا لازم است که به غرفه های اطلاعات و پیس و اورژانس و تابلوهای راهنما توجه شود. در این بخش لازم است که به انواع گردشگرها توجه شود و مخاطب قرار گیرند چه گردشگرانی که با استفاده از تلفن های همراه و فناوری ها مختلف به جست و جو در بنا می پردازند و چه آنان که بدون استفاده از کاتالوگ و سایر فناوری و صرفاً با تابلوهای راهنما در بنا می گردند مورد توجه قرار گیرند. اطلاعات هیجان انگیز به مخاطب ارائه شود و با ایجاد هویت بصری مشخص باعث پر رنگ تر شدن خاطره های تاریخی در ذهن شود که در پترا به آن خیلی توجه نشده است.

در طراحی منظر در محیط های تاریخی مواردی نظیر عناصر و مبلمان ها، نحوه و وسایل دسترسی ها در بخش های مختلف، کف سازی، طراحی نرده ها، دست فروش ها و فروشگاه صنایع دستی، کافه ها و رستوران ها، لباس پرسنل، فونت، سرویس های بهداشتی و... باید از هر نظر مورد توجه قرار گیرد تا با کالبد و هویت اثر همخوانی و هماهنگی داشته باشد.

در چنین مجموعه هایی باید به جانداران و حیوانات هایی که در آنجا وجود دارند و مستقیماً با بخش میراثی بنا ارتباط ندارند ولی لازم است برای آنها برنامه ریزی شود که نه به گردشگر و نه به زیستگاه آنها صدمه وارد شود. اینگونه ها می تواند باعث درگیر کردن مخاطب نیز شود. یکی از موارد جذب گردشگر استفاده از مشاهیر در مجموعه است و یا استفاده بنا به عنوان لوکیشن در فیلم یا انیمیشن های مختلف است که می تواند به گونه های مختلف این بنا را به مردم ارائه کند.

در محوطه ی تاریخی پترا تصور زندگی مردم در قدیم در آن جا تقریباً دور از ذهن است زیرا که خود محوطه برای ارائه این بخش که بخش بسیار مهمی است ضعف دارد و در نهایت پس از بازدید این نتیجه حاصل می شود که این شهری است برای از بیرون دیده شدن و نه زندگی جریان یافته در داخل لایه های آن.

در این مجموعه منظر شبانه را به خوبی ارائه نمودند که جزئی نکات مثبت این مجموعه است. در نهایت مهم ترین بخش در طراحی محوطه های تاریخی توجه به این است که برای چه مخاطبی طراحی می کنیم. عموماً عمده تلاش ها برای گردشگر است و جمله ای تأثیرگذار دیده شد که می گفت سفر لاکچری تو رنج روزانه ی من است. گردشگری قطعاً به اقتصاد جامع محلی کمک می کند ولی نکته مهم میزان برنامه ریزی ما برای این مردم است که چه جنبه هایی از زندگی بومی ها را تحت تأثیر قرار می دهد.